

Samenvatting

De internationale samenwerking tussen de nationale belastingadministraties wordt mogelijk gemaakt door een groot aantal verdragsteksten afgesloten in het kader van de OESO en de EU. België heeft momenteel met ongeveer 90 partnerstaten een dubbelbelastingverdrag afgesloten waarin bepalingen zijn opgenomen die voorzien in de uitwisseling van inlichtingen. Met tien landen werden ook fiscale administratieve samenwerkingsakkoorden uitgewerkt. De fiscale administratie doet inspanningen om dit aantal op te drijven, maar is daarbij afhankelijk van de bereidheid tot medewerking van de potentiële partnerlanden.

Het OESO-model voor dubbelbelastingverdragen stelt sinds 2005 dat het bankgeheim niet kan worden ingeroepen om de uitwisseling van internationale inlichtingen te beletten. Sinds 2009 heeft België een veertigtal nieuwe belastingverdragen, protocollen en *tax information exchange agreements* ondertekend om de uitwisseling van bankgegevens mogelijk te maken. De opheffing van het internationaal bankgeheim is enkel een feit in de relatie met de Verenigde Staten vermits de parlementaire goedkeuringsprocedure van de verdragen met andere landen nog niet is beëindigd.

Het wederkerigheidsbeginsel dat deel uitmaakt van elk dubbelbelastingverdrag, vormt een belemmerende factor voor de internationale samenwerking. Zo ontvangt België weinig of geen gegevens uit partnerstaten over daar gelegen onroerende goederen die eigendom zijn van Belgische rijksinwoners. De FOD Financiën is niet in staat de gewenste informatie aan de partnerstaten te leveren. Een automatische uitwisseling van gegevens over onroerende inkomsten kan nochtans renderen, niet enkel omwille van het progressievoorbehoud maar ook door bijkomende aanslagen op grond van tekenen en indicies. Gelet op de regionalisering van de onroerende voorheffing, dringt het Rekenhof dan ook aan op overleg tussen de federale en gewestelijke diensten.

Globaal genomen biedt het juridische instrumentarium voor gegevensuitwisseling een voldoende geografische dekking met weliswaar nog enkele blinde vlekken in het Midden-Oosten, Afrika en Zuid-Amerika.

Het Rekenhof stelt vast dat de organisatiestructuur van de FOD Financiën is aangepast aan de diverse taken verbonden met de internationale gegevensuitwisseling, al maakt de uitbreiding van het takenpakket in het kader van de Spaarrichtlijn en het nieuwe OESO-artikel over de uitwisseling van bankgegevens, de invulling van een aantal openstaande vacatures wenselijk. Ook de organisatie van een veralgemeende opleiding of de oprichting van een helpdesk lijkt wenselijk.

Om de verspreiding en de versnippering van de databanken tegen te gaan en het beheer en de opvolging van de internationale samenwerking te optimaliseren, beveelt het Rekenhof aan de nieuwe STIRINT-toepassing spoedig operationeel te maken.

In toepassing van het OESO-verdrag en de Spaarrichtlijn, en dankzij de nieuwe toepassing *Belcotax-on-web international*, worden sinds september 2009 fiches voor lonen, pensioenen, commissies, royalty's, beroepsinkomsten uit een zelfstandige activiteit en intresten op een geautomatiseerde wijze ontvangen van en verstuurd naar de partnerstaten. Nederland en Frankrijk nemen het grootste deel van de automatische gegevensuitwisseling voor hun rekening. Ook voor de spontane gegevensuitwisseling en de uitwisselingen op verzoek zijn deze buurlanden de koplopers. Duitsland en Luxemburg, eveneens belangrijke handelspartners en buurlanden, spelen een beduidend mindere rol omwille van het ontbreken van een administratief samenwerkingsakkoord.

De in het kader van het OESO-verdrag ontvangen gegevens worden echter niet altijd tijdig doorgestuurd naar de bevoegde taxatiediensten, wat de vestiging van een supplementaire aanslag kan bemoeilijken. Het Rekenhof dringt dan ook aan op een snellere doorstroming van de gegevens. Voorts stelt de koppeling van de gegevens aan identificeerbare belastingplichtigen vaak problemen bij de automatische gegevensuitwisseling. Naast de toepassing van verbeterde algoritmes en bruikbare elektronische formaten, is een gecoördineerde aanpak op Belgisch en Europees niveau t.o.v. weinig coöperatieve staten aangewezen.

De controlecapaciteit van de diensten houdt geen gelijke tred met de toename van de stroom aan automatische gegevensuitwisselingen, wat het belang vergroot van een gedegen risicoanalyse. De acties in het kader van de Spaarrichtlijn zijn hierbij het verst gevorderd, in tegenstelling tot de gegevensuitwisseling in het kader van het OESO-verdrag waarbij de selectie van de te controleren dossiers nog volledig in de kinderschoenen staat. Zowel op het vlak van de identificatie van de belastingplichtigen als de verhoging van de belastbare grondslag boekt de toepassing van de Spaarrichtlijn een goed resultaat. Opmerkelijk hierbij is dat een kwart van deze verhogingen voortvloeit uit andere belastbare inkomsten dan intresten. De Spaarrichtlijn brengt dus ook andere buitenlandse inkomsten of vermogensbestanddelen aan het licht.

Om ten volle gebruik te kunnen maken van de koppeling en de exploitatie van de gegevensbanken, is een specifieke privacyregeling voor de FOD Financiën wenselijk.

België neemt hoe langer hoe meer initiatieven voor het opstarten van multilaterale controles en grenscontroles. De gelijktijdige controle van belastingplichtigen in de deelnemende partnerlanden en de directe uitwisseling van inlichtingen zonder tussenkomst van de centrale diensten, vormen een toegevoegde waarde om eventuele fraude sneller te detecteren. Het Rekenhof wijst echter op een aantal verbeterpunten, zoals onvoldoende achtergrondkennis en taalproblemen, het gebrek aan een beveiligd netwerk of het uitblijven van een gestructureerde feedback voor de resultaten van multilaterale en grenscontroles. Tot slot werkt ook hier het wederkerigheidsbeginsel belemmerend vermits het land met de minste controlebevoegdheden het speelveld van de multilaterale controles en van de grenscontroles bepaalt.